

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglas: enostopna min vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAVIJA

Plačano do:

P. n. Licealna knjižnica

Uredništvo:

Wolfova ulica 1/L. Telefon 389

Uprava:

Fiskalni franko.

Telefon 44.

Ljubljana.

e ne vračajo
e priložiti znani
odgovor.

Rudarska stavka.

V PREMOKOKOPNIH REVIRJIH VLADA RED IN MIR. — ČUDNO POSTOPANJE TRBOVELJSKE PREMOKOKOPNE DRUŽBE. — DOBRO RAZPOLOŽENJE MED STAVKUJOČIMI.

Trbovlje, 22. avgusta. (Izv.) Stavka je popolna v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju in Kočevju. Trboveljski revir je doslej zapustilo nad polovico delavcev, kateri so odšli na kmete, da se preživljajo. V Trbovljah vlada popoln red in mir. Orožništvo, ki ga je tu vse polno, doslej niti v enem slučaju ni imelo povoda intervenirati. Družba je izdala na delavstvo proglas, da ga v smislu službenega reda smatra za odpuščen, kljub temu, da službeni red predvideva odpust šele v slučaju šestdnevne neopravičenega izostanka in kljub temu, da je bil izostanek opravičen, ker je delavstvo storilo vsemogoče korake, da bi stavka izostala. Rudarsko glavarstvo v Ljubljani skupini rudarske zadruge v Ljubljani sporočilo, da je Trboveljska premokopna družba pripravljena pogajati se glede povišanja mezd in sicer pod pogojem, da se rudarji takoj vrnejo na delo. Ker je družba s svojim dolgotrajnim zavlačevanjem in izživljanjem delavstvo naravnost pogajala v stavko, stoji delavstvo vseh organizacij na stališču, da se brez obveznih garancij od strani družbe, da se mezdno vprašanje reši ugodno, ne poda na delo. Danes popoldne se je vršil v gostilni »Forto« sestanek delavskih zastopnikov v navzočnosti narodnih poslancev, ki so pre-

vzeli za stavekajoče delavstvo nalogo posredovanja. Jutri bodo poslanci intervenirali pri vladi in bodo javnost o svojih korakih obveščali potom komunikejev. Delavstvo se razburja radi postopanja rudniškega ravnateljstva, ki je svojim konsumnim zadržugam protivno dogovoru dalo nalog, da se jim mora celi znesek za nakupljeno blago na enkrat odtegniti od zadnjega 14 dnevnega zaslužka.

Danes je družba izdala oklico, da so vsi rudarji odpušteni. Razume se, da je delavstvo, ki pozna zvižanost družbe, sprejelo ta oklico z vso mizmostjo. Veseli se pa, da pridejo birmovci iz Nemčije in Francoske, da jih odvedejo iz domovine, v kateri so prisiljeni gladovati. O rudarju Pristovni, ki je bil aretiran, se je danes potom preiskovalnega sodnika konstatiralo, da je popolnoma nedolžen. Rudarsko delavstvo, katerega je ostalo v revirjih neznatna manjšina, je pripravljeno na trimesečno stavko. Razpoloženje je izborna. Danes se je vršila konferenca strokovnih organizacij, katere sta se udeležila poslanca Brandner in Gosar ter Stefanovič. Konferenca je izjavila, da je cela ekološka strogo gospodarska in da bo vladi stavila predlog, da pozove družbo, da se obvezno pogaja na podlagi eksistencnega minimuma. Iz svojih virov izveemo, da je državna železnica zaustavila tri tranzitne vlake.

Odgovor.

Z ozirom na to, da mi je pokrajinska vlada na intervencijo poslanca Brandnerja dovolila povratek v Trbovlje k sestanku narodnih poslancev v zadevi meznega gibanja rudarjev, prosim vse tiste, ki lažejo, da sem protidržaven element, da po-

čakajo na moj odgovor. Najprej stvar, potem šele moja osebna zadeva.

Ljubljana, 22. avgusta 1922.

Stefanovič Emil.

Pobijanje draginje.

Beograd, 22. avgusta. (Izv.) Danes popoldne se je v finančnem ministruvala nadaljevala konferenca ministrskega komiteja za pobijanje draginje. Ob 11. se je vršila konferenca ministrov, katere so se udeležili vsi ministri, ki sedaj bivajo v Beogradu. Na tej konferenci so poročali član komiteja za pobijanje draginje o dosedanjih sklepih.

Ministrska konferenca je odredila nastopne prohibitivne izvozne carine: Za pšenico 150 Dinarjev za 100 kg, za svinje nad 60 kg se plača bodisi za živo ali zaklano žival, izvozna carina v znesku 1000 dinarjev. Za belo moko je treba plačati 110 dinarjev carine za 100 kg. Izvoz ovsa in sena se sploh prepove.

Rešitev reškega vprašanja.

Reka, 22. avgusta. (Izv.) Iz političnih virov se doznava, da so iz Rima došli potrebne odredbe italijanske vlade, da se v Opatiji pripravi vse za preskrbo članov italijanske paritetne komisije, ki se bo bavila z rešitvijo reškega vprašanja. Italijanska komisija se sestane z jugoslovansko dne 1. septembra. Člani italijanske komisije so po poročilih, ki pa se ne dajo kontrolirati, ker še niso uradno

potrjena od italijanske vlade, polkovnik Carletti, kabinetni načelnik v vojnem ministruvalu, senator Quintieri, ki je doslej vodil vso stvar, in carinski ravnatelj Vullini.

Opatija, 22. avgusta. (Izv.) Koncem tega meseca pričakuje tu bivšega italijanskega ministrskega predsednika Salandro. Kakor se trdi, se udeležijo paritetne komisije, katere prvi sestanek je določen za 1. september. t. l.

Jugoslovanska-češkoslov. pogodba.

SKUPNO SODELOVANJE V POLITIČNEM IN GOSPODARSKEM OZIRU. — POGODBA NAJ SE SKLENE NA 10 DO 15 LET. — POGODBA Z ROMUNJO OSTANE NEDOTAKNjena.

Praga, 22. (Izv.) »Zahranilna Politika« daje povodom predstojatelja podpisa nove čehoslovansko-jugoslovanske zvezne pogodbe v Marjanjski Lazi: Položaj je danes dozorel do razširjenja dosedanje ozke podlage, ki tvori malo entente in do potrebe, da se v srednjeevropsko zvezo s pogodbo, ki bi odgovarjala resnični vsebini in njenim političnim. Trdnost te zveze je izražena predvsem v dejstvu, da se sklene medu dosedanje dveletne dolgotrajna, 10-15 letna pogodba. V pogodbi bo predvsem jasno formulirano medsebojno razmerje glede vseh skupno podpisanih pogodb, ki

tvorijo pravno podlago v Srednji Evropi. Določene so tudi norme skupnega delovanja v političnem in gospodarskem oziru. Razmerje obeh zveznikov do tretjega faktorja male entente, t. j. do Rumunije, ki je v enaki meri udeležena na doseženih rezultatih, bo tvorilo seveda tudi v bodoče možen regulativ dosedanje politične koncepcije in se bo poglobljalo v organizatoričnem pogledu. Naša dosedanja pogodba z Rumunijo, nadaljuje list, ki je bila sklenjena 29. aprila 1921 za dobo 2 let, ostane seveda nadalje v veljavi.

Sestanek male antante se vrši 27. avg.

Beograd, 22. avgusta. (Izv.) Vlada je bila včeraj iz Prage službeno obveščena, da je sestanek zastopnikov male antante definitivno določen za 27. avgusta tega leta v prostorih češkoslovanskega ministrstva zunanjih poslov. Rumunski minister

zunanjih poslov Duca odpotuje v Prago v petek. Jugoslovanski minister zunanjih poslov dr. Ninčić ostavi Beograd dne 24. t. m. in odpotuje v Prago v družbi tajnika Milovanovića.

Fašistovska grozodejstva v Italiji.

Rim, 22. (Izv.) Povodom odkritja spomenika padlim vojakom v Olevano Romano je prišlo do spopadov med komunisti in fašisti. Pri tem je bil ubit tajnik komunistične stranke, 8 drugih komunistov pa je bilo ra-

njenih. Poškodovani sta bili tudi villi dveh komunistov.

Innsbruck, 22. (Izv.) »Innsbrucker Nachrichten« poročajo iz Bozenu: Včeraj so se vršili tukaj krvavi fašistovski radi tatvine trobojnice iz po-

SHOD ŽELEZNICARJEV.

Javni shod železničarjev, katerega je sklicala zveza jugoslovanskih železničarjev, je sijajno uspel. Kot glavni referent je nastopil narodni poslanec Ivan Deržić. O poteku shoda bom podrobno poročali jutri.

BOJ PROTI DRAGINJI.

Beograd, 22. avgusta. (Izv.) Včeraj se je vršila konferenca med zastopniki posetnikov mlinov in vlado. Na konferenci so razpravljali o ukrepih, ki naj bi omogočili redno oskrbovanje z živili. Dalje so govorili tudi o maksimiranju cen. Posetniki mlinov so izjavili, da so pripravljeni podpirati vlado v njenem boju proti draginji in omenili, da bodo stali vladi konkretne predloge. Danes so se pogajanja med vlado in posetniki mlinov nadaljevala. Vendar ni mnogo upanja, da vlada sprejme njihove predloge glede izvoznih carin za moko in glede prostega izvoza lakuzne moke.

VLADA PROTI »BATINAM«.

Beograd, 22. avgusta. (Izv.) Minister notranjih poslov Kosta Tsimotijević je poslal danes vsem oblastim okoliščino, v kateri opozarja na kazni, določene za one organe, ki nalagajo kazni z »batinami«. — Radovedni smo, kaj bo rekel Pribečević s svojim adiatumom dr. Žerjavom, ki je uvedel ta čudni sistem.

DR. NINČIČ O NAŠEM ZUNANJEM POLOŽAJU.

Beograd, 23. avgusta. (Izv.) Danes ob 18.30 je minister zunanjih poslov dr. Ninčić v prostorih zunanjega ministrstva konferiral z zastopniki beograjskih časopisov. Pri tej konferenci je orisal dr. Ninčić naš zunanji položaj — ter govoril tudi o prihodnji seji zveze narodov. Pri tej priliki se je dotaknil naših pogajanj z Italijo z ozirom na izvedbo rapalske pogodbe.

KONKORDAT NAŠE DRŽAVE Z VATIKANOM.

Beograd, 22. avgusta. (Izv.) Kakor poroča »Tribuna« se je včeraj vršila seja komisije za konkordat naše države z Vatikanom. To je bila prva seja ožjega odseka za pripravo gradiva, kateri je predsedoval bivši minister Ljuba Jovanović. Ta odsek bo jutri nadaljeval svoja dela in je pričakovati, da bo do konca tega tedna zbrano vse gradivo za sklep konkordata z Vatikanom.

ZBOLJŠANJE NAŠE VALUTE.

Beograd, 22. avgusta. (Izv.) Včeraj je Narodna banka na borzah v Beogradu in Zagrebu intervenirala v svrhu zboljšanja naše valute. Dozdeva se, da bo banka v bodoče dajala naročila za neposredno izplačevanje zaupnikom naših trgovcev, da na ta način prepreči spekuliranje s čeki.

SPOMENICA ZEMLJORADNIKOV NA LJUDSTVO.

Beograd, 22. avgusta. (Izv.) »Tribuna« javlja: Včeraj dopoldne in popoldne se je vršila pod predsedstvom Voja Lazića seja zemljoradniškega kluba. Na seji so govorili o besedilu spomenice, ki jo naslovi zemljoradniški klub na ljudstvo. Po daljši debati je bil izdelan načrt spomenice, ki izide pod naslovom: »Kmetiskemu ljudstvu!« Spomenica se bo razširila v obliki plakatov.

Borzna poročila.

Berlin, 22. avgusta. Dunaj 148, Budimpešta 79.92, Milan 5817.70, Praga 4133.30, Pariz 10362, London 5817.70, New York 1298.35, Curia 2434.95.

sloja umetnostne razstave po neznanem storilcu. Akoravno je bila trobojnica že naslednji dan vrnjena, so fašisti s plakati pozvali prebivalstvo na zadostilno manifestacijo pred poslopjem umetnostne razstave. Tudi civilni komisariat se je pridružil tej zahtevi fašistov ter je odredil manifestacijo, katere so se udeležili le fašisti, medtem ko se od domačega prebivalstva ni nikdo javil. Na to so fašisti priredili obhod po mestu in pri tej priliki demolirali nekaj nemških trgovin. Škoda znaša več milijonov lir. Demonstracije, ki jih je nemško prebivalstvo preneslo popolnoma pasivno, so se končale šele pozno zvečer.

Po dveh letih.

»Nova Evropa«, ugledna zagrebška revija, je te dni zaključila svojo V. knjigo. To znanstveno glasilo je nastalo pred dvema leti. Tedaj je stelo med svoje ustanovitelje najbolj znana imena naše kulturne javnosti. Njen glavni smoter je bil, zbirati idejne prispevke za izgradnjo naše politične in kulturne bodočnosti. V svoj program izrecno ni pritegnila borbe za narodno edinstvo in ujedinjenje, ker se je bilo oboje, kakor tudi kulturno edinstvo, doseglo z osvoboditvijo izpod tujega jarma. Na tem stališču je ni motilo niti dejstvo, da so voditelji naših političnih strank zanesli »zmedo v položaj, ki ga je bila svetovna vojna tako jasno razrešila. Ogibala se je torej kritike delovanja teh voditeljev ter iskala stike z njimi v želji, da zapustimo to prehodno dobo ter da posvetimo pravemu konstruktivnemu delu.

Sedaj po dveh letih pa prinaša uvodnik, iz katerega posnemamo glavne odstavke v svrhu orientacije naše javnosti. Iz teh odstavkov sledi: da je »Nova Evropa« zapustila nestrpljivo stališče v pogledu narodnega in kulturnega edinstva, kakoršnega je na pr. propovedovala demokratska stranka, da se je odtujila sami demokratski stranki radi njene ponesrečene politike in da se sedaj postavlja v službo pokreta nezavisne inteligence, ki bo zborovala 10. septembra v Zagrebu in na katerem se bodo položili temelji nove politične organizacije. Čujmo, kako piše sedaj »Nova Evropa«:

»Toda, na žalost, v teh dveh letih nismo mogli najti stika z našimi strankami, posebno ne z vodilnimi, ki so nasprotno s svojim delom in stališčem kompromitirale celo one točke našega programa, ki so nam bile z njimi skupne. Demokratska stranka na pr., ki nam je bila po svojih načelih najbližja, je začela teorijo o narodnem in državnem edinstvu pri praktičnem delu tako enostransko uporabljati, da smo primorani začasno odložiti naše stališče glede edinstva, in iti nazaj k praktični politiki — da nas ne bi istovetili z onimi, ki so zapeljali državo na stranpot s pogrešnim pojmovanjem in izvajanjem naših najjasnejših in najčistejših idej in nazorov. To so videli, med drugimi, tudi naprednejši elementi v sami demokratski stranki. Ravnohar prisostvujemo prizoru, da zahtevajo cele skupine odločno revizijo pravca in dela ter pretjeto z izstopom in secesijo iz stranke; sedaj iščejo stikov z nadstrankarskimi in nekompromitiranimi skupinami in pojedinci, da — preko svoje stranke in njenih zaveznikov, pa če bi moralo biti, tudi proti njej — rešijo, kar se rešiti da.«

V dosedanjih petih knjigah so sodniki »Nove Evrope« obdelali svoj program v pojedinosti ter čakali na »filozofski moment«, da z aktivnim sodelovanjem očistijo naše javne razmere in politično moralo. Uredniki »Nove Evrope« smatrajo, da je sedaj prišel »psihološki trenutek« ter obveščajo prijatelje in čitatelje, da se bo revija odslej posvetila praktični politiki in ustanovitvi nove politične orientacije in organizacije. 28. in 29. junija so se njih smišljeniki sestali v Hladih pri Sarajevu, kjer so razpravljali o težkem političnem položaju države, raziskovali njegove vzroke ter našli, da je tega stanja kriva vlada in hrvatska opozicija ter da bi se s sporazumno revizijo ustave v decentralističnem pravcu uklonilo plemensko nezaupanje, popravila upravnih, razvilo prepričanje o enakosti ter s tem dvignila zavest o jugoslovanskem narodnem in državnem edinstvu. Obenem se je sklenilo, sklicati kongres javnih delavcev na dan 10. septembra v Zagrebu, ki naj omogoči atmosfero poizljivosti in končni sporazum. Pripravljalni odbor je zadel na najpovoljniji odziv vseh nepristranskih skupin in pojedincev, ki jim je državno in narodno edinstvo pri srcu. Kongres bo položil prvi temelji novi nepristranski orientaciji, ki bo skušala okreniti naše javno življenje v novo smer, nasprotni pravcu vladajočih struj na vladi in v opoziciji.

V krog takega dela pozivlje »Nova Evropa« mlado in delovno inteligenco naše kraljevine. Sedaj je treba stopiti »preko jalove kritike« na »polje aktivnega sodelovanja za napredek edinstvene jugoslovanske narodne kulture«.

Tega značilnega preobrata uredništva »Nove Evrope« se moramo tudi mi Slovenci radovati. Posebno nam bo v zadoščenje njen umik glede narodnega in kulturnega edinstva ter obvestilo, da se bo odslej posvetila praktični politiki. Gibanje, kateremu se sedaj priključujejo odlični sotrudniki »Nove Evrope«, ima veliko zgodovinsko nalogo, uničiti miselnost in strankarsko hrtbenico tiste stranke, ki je največ zakrivila današnji razkroj prebivalstva jugoslovanske države in ki je predvsem Slovincem hotela od danes do jutri vzeti jezik, preteklost, zavest in vsako ljubezen do samostojnega kulturnega ustvarjanja.

Samo k stilizaciji citiranega uvodnika pripominjamo radi večje jasnosti sledeče: »Naloga predstoječega kongresa bodi ta, da nadomesti govor o skupni kulturi in narodnem edinstvu s kardinalno zahtevo, da naj se vse pokrajine jugoslovanske države razvijajo k večjemu duševnemu bogatstvu in gnotnemu blagostanju in sicer na temelju jezikovnih sredstev in duševnih sposobnosti posameznih pokrajin. Tak svoboden, nemoten razvoj mora biti sakrosanktna postavka vsake državne politike, ki hoče ustvariti mirno sožitje prebivalstva naše kraljevine in s pomočjo takega vzajemnega javnega življenja ter primerne časa vteteljiti narodno in kulturno edinstvo bodočnosti. Sedenost pa zahteva, da se to prebivalstvo medsebojno vzljubi, da se medsebojno prekrasi s kulturno vzajemnostjo ter polagoma preide v kulturno zajednico.«

Italijanski zunanji minister za izvedbo mirovni pogodbe.

Beograd, 22. avgusta. (Izv.) Povodom različnih govorov je italijanski minister zunanjih poslov Schanzer italijanskemu upravniku v Beogradu naročil, naj izjavi jugoslovanskemu ministru zunanjih poslov dr. Ninčiću, da smatra italijanska vlada za nujno potrebo, da se St. Germain-ska in Trianonska mirovna pogodba izvršujeta strogo v zmislu rapalskega dogovora. Italija želi ostati v ožkih stikih z državami male antante,

posebno pa z Jugoslavijo. Za slučaj, ako bodo potrebne posebne odredbe, se bo morala izvesti po razmerah diktirana politična akcija, da se na ta način prepreči komplikacije, ki bi mogle ogroziti mir v Srednji Evropi. Naš minister zunanjih poslov dr. Ninčić je izjavil, da se jugoslovanska vlada popolnoma strinja s stališčem italijanskega zunanjega ministra.

Križeva pot Avstrije.

Praga, 22. (Izv.) Danes ob 9. dopoldne so odpotovali v Berlin zvezni kancelar dr. Seipl, zvezni finančni minister Segur in poslanik dr. Wildner. K odhodu je došel na ko-

lodvor čehoslovanski ministrski predsednik in minister zunanjih poslov dr. Beneš z nekaterimi gospodi vlade in nemškoavstrijski poslanik dr. Marek.

Boj premogarjev.

Ni še dolgo tega, odkar so zahtevali trboveljski rudarji sedanji razmeram odgovarjajoče mezdre. Delavski popustljivosti smo se imeli tedaj zahvaliti, da se je mezdno gibanje tako hitro pogojevalo in da morajo rudarji zopet stopiti v boj. Ta boj grozi biti srdit in dolgotrajen, kajti nasprotnika sta dva ekstremna človeške družbe: najbednejši med bednimi, rudar, ki skoro ne pozna dnevnih luči, ki se muči globoko pod zemljo, v vedni nevarnosti za življenje, ko spravljia na dan premog in v žepe trboveljskih krvosov zlato — pa Trboveljska družba, prototip izkoriščajočega kapitala, ki ne vidi ničesar kot profit, čigar roke diše kljub Magdičevim glace-rokovicam in kljub potokom Driay-parfema po delavski krvi.

Danes, ko vse toži o neznosni draginji so se — med zadnjimi — postavili tudi trboveljski rudarji za svoje pravice. Trpeli so, dokler je šlo; skušali so lepim potom doseči to, kar daje sleherni izmed dobrorenjenih gospodov svojemu psu, toliko hrane, da se lahko naje; poskušali so mogo, a kljub vednim neuspehom svojih prizadevanj so delali dalje. Domislili so si, da imamo v državi celo ministrstvo za socialno politiko, obrnili so se nanj — stradali so še nadalje, kajti naše socialno ministrstvo se menda hoče udeleževati izključno antisocialno. Poskušali so vse, toda zaman. Zato so končno prisiljeni, poslužiti se skrajnega sredstva, ki jim še preostaja — stavke. Sedaj šele se bo mogoče — gofovo pa ni — zgenilo socialno ministrstvo, ki dosedaj ni videlo bede trboveljskih rudarjev, pa bo poslalo svoje zastopnike, da posredujejo med družbo in rudarji. Skoro da bi bilo vseeno, če teh uradnikov — socialnih strokovnjakov ne bi bilo, ker so že večkrat dokazali, da imajo veliko razumevanje za lepe izlete, dobre večerje in zaprašene buteljke, nikakšnega razumevanja in srca pa za delavske težnje, kajti delavec ne plača ničesar za posredovanje, ker nima s čim, gospodje ravnatelji imajo pa debele listnice in uplivni gospodom nasproti odprto srce, roke in — avtomobil. Potom takih uradnikov in strokovnjakov je naša vlada do sedaj že večkrat razpravljala s trboveljsko družbo, in uspehi teh razpravljanj so bili temu primerni. Tako je bilo dotlej, ko je bila Trboveljska družba še popolnoma in izključno v rokah tujega kapitala. In sedaj?

Vse slovenski javnosti bodo še v spominu neznanke tirade, ki jih je slovensko časopisje pelo v čast in slavo bančnega ravnatelja. Praprotnika, ki je bojda mnogo storil za nacionalizacijo Trboveljske premogokopne družbe. Malo je manjkalo, da mu niso šli navdušeni rodoljubi takoj postavljati spomenika. Toda to omenjam samo mimogrede, z ozirom na položaj, kakršen je danes. Že pred tem dogodkom, pred nacionalizacijo Trboveljske premogokopne družbe, je postopala naša država z njo, kakor mati z dojenčkom, pa najsi je šlo za interese našega prometa ali pa našega delavstva. Česa pa imamo pričakovati od vladnega posredovanja sedaj, ko so pri Trboveljski interesirani tudi jugoslovanski žepi?

Prvo, kar se bo zgodilo, bodo vzdihovanja ravnateljev, naj se ne uničuje domače industrije (z zvišanjem delavskih plač namreč, in to pri podjetju, ki dela baje z preko 100 odstotkov dobička!) Drugo pa bo, da bodo vladni posredovalci v tem smislu pri pogajanjih nastopali. Tretje, kar se bo godilo, pa navadnim očem ne bo vidno, ker se bo odigralo med različnimi ravnatelji in visokimi odposlanci ministrstva. Tako korist imajo od nacionalizacije naši rudarji, in smelo trdim, tudi naša širša javnost. Kajti kljub vsej nacionalizaciji, kljub velikanski sposobnosti vodilnih in odločujočih mož bo premog kmalu tako drag, da se bo našim gospodinjam bolje izplačalo, kuhati kosilo z papirnatiimi kronami (pa ne nemškoavstrijskimi!), kakor pa jih dati za premog. In pri vsej tej draginji rudar poginja! Kajti pod narodnim gospodarstvom razumeva danes ta gospoda žepe nekaj bankirjev, veleindustrijalcev in sempatije tudi še kakga ministra.

V tem boju, ki je izbruhnil med rudarji in pa trboveljsko družbo, stoji rudarji popolnoma osamljeni. Od vlade se nimajo nadejati prave pomoči. To je naša vlada dosledno pokazala s svojim socialnim in državotvornim delovanjem. — Toda ne, saj niso osamljeni! Vsa poštena javnost, velika večina jugoslovanskega naroda, ki še ni pokvarjena in zastrupljena po socialnih, gospodarskih in drugih aferah, stoji na strani rudarjev-trpinov in gleda z gnusom na početje debelih krvosov in njihovih vladnih prijateljev, ki hočejo 40.000 živim bitjem izsesati kri in mozeg. Vsa ta javnost stoji na strani delavstva in ga poziva, naj ne zapuza sladkim limanicam svojih zatiralcev, niti rodoljubnim govorom vladnih zastopnikov. Delavstvo naj se zaveda, da je moč in zmaga izključno le v njem samem, v trdni in enotni organizaciji. Zaupati mora sebi in svojim voditeljem, ki mora brezobzirno preko vseh ovir do zmage, kakor gre tudi kapitalist brezobzirno preko vsega.

Boj bo srdit, orožje delavskega nasprotnika in zatiralca je zlato. To močno orožje se pa bo zlomilo ob strnjenih, složitih delavskih vrstah. Složnost in odločnost — in zmaga pravične stvari je gotova! V slogi je moč!

Občanom rudarskih revirjev.

Glad, kruti glad preti 40.000 rudarjem, ženam in nedolžnim otrokom. 6-mesečne prošnje živih podzemskih okostnjakov, da se njihove plače, ki znašajo danes povprečno 70 K povišajo, vse trkanje na vrata trboveljske družbe je bilo brezuspešno. Trboveljski kapitalist je naše vnebovpijoče prošnje, jokanje naših žen in otrok sprejel le z krutim posmehom.

Vsa sredstva so izčrpana, zato je prisiljeno delavstvo, da stopi v stavko. Vi občani najbolj poznate bedno življenje naš trpinov, vi najbolj čutite našo strašno bedo, ker ni skoro enega od vas, na katerega dobro srce ni ubogi izmognani rudar potkal, ali tudi našel odprto srce in odprte roke. Vi, ki imate sarni le toliko, da živite, ste vendar vedno pokazali za nas sestrance usmiljenost in

potrežljivost. Mi smo prepričani, da nas tudi sedaj ne boš zapustil, ko nas izroča 50 judovskih kapitalistov smrti od glada.

Naš boj proti izkoriščevalcu ni političen!

On je strogo gospodarskega značaja. Zato se je združilo vse delavstvo brez razlike strank, da kot eden izbojuje svojo pravico do življenja.

Mi hočemo samo kruha.

Mi se pa hočemo v boju za to najprimitivnejšo živl. pravico strogo držati vseh zakonov in predpisov.

Mi garantiramo za red in miren potek našega obupnega boja.

Mi smo navezani na vas, kakor ste tudi vi na nas.

Naša zmaga je vaša zmaga.

Mi smo trdno prepričani, da nas boste v našem obupnem ali opravičenem boju podpirali tako gmotno in potom kredita, kakor tudi moralno. Bodite uverjeni, da vam bo delavstvo za to globoko hvaležno in strnila se bode še ožje vez našega medsebojnega prijateljstva.

Živela solidarnost občanov z delavci!

Trbovlje, dne 21. 8. 1922.

Prijateljem in sotrpinom kmetom!

Sestranih oči, upadlih obrazov umira 40.000 rudarjev, žen in nedolžnih otrok.

70 K

je povprečna plača rudarskega delavca, ki mora s tem preživljati sebe in svojo obilno družino.

Ali ste že kdaj videli večjo blaznost in krutejši posmeh debelih judovskih trboveljskih izkoriščevalcev?

6 mesecev smo trkali na vsa vrata, da se nas usmili, da ne umremo strašne smrti — gladi. Ali vsi naši koraki so bili zaman, vsa vrata so ostala trdo zaprta. Kamen bi se jo kal, toda debela gospoda se je le smejala našim obupnim prošnjam.

Mi smo bili prisiljeni, da zapustimo delo in si na ta način izbojujemo pravico do življenja. Edino sredstvo, ki nam je preostalo je stavka, za katero smo se vsi brez razlike političnih strank — izjavili.

Ali boste vi sotrpini na kmetih dovolili, da poginemo od gladi, mi ki potom premoga gonimo celokupni promet, izdelujemo vsa vaša orodja, da nam vi v potu svojega obra preskrbite kruha.

Ali ni naš nasprotnik tudi vaš nasprotnik to je podjetnik in bogatin, ki izkorišča z našimi tudi vaše žulje.

Ali ni kriva ta gospoda, da se dvigajo cene obleki, čevljev in poljskemu orodju?

Ti nenasični požeruhi hočejo izmzgati naše in vaše žulje. Vidite prijatelji sotrpini, naš nasprotnik je vaš nasprotnik, naš boj je vaš boj, naša zmaga je vaša zmaga, kajti naši interesi so skupni.

Prosimo Vas, da zbirate za gladijoče družine rudarjev, katerih številno znaša 40.000 in jih pošiljate na vaše časopise.

Le bratstvo kmeta in delavca bo porazilo mastno judovsko gospodo, ki sesa njihove žulje.

Živeli naši kmetje, sobratje v trpljenju!

Trbovlje, dne 21. 8. 1922.

Pravilnik o pobijanju draginje.

Ministrstvo za socialno politiko je izdelalo na podlagi čl. 22 zakona o pobijanju draginje pravilnik za izvedbo zakona o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije.

Ministrski svet je pravilniku dodal samo neke dodatke o ustanavljanju aprovizacijskih odborov. Možno je, da se pravilnik obnaručuje že tekom tedna.

Za življenjske potrebščine, za katere velja pravilnik, se smatrajo: hrana za ljudi in živali, obutev, obleka, kurjava, razsvetljava, poljedelsko orodje ter vsi oni predmeti, ki se v posameznih pokrajinah smatrajo za življenje potrebnimi kakor tudi priprave za izdelovanje istih. Izvzeti pa so monopolni predmeti in lekarilski predmeti, za katere je predpisana taksa. Pravilnik nadalje določa pogoje, pod katerimi morejo dobiti konzuma in poljedelska društva ter samoupravna telesa brezobrestno posojilo od ministrstva za socialno politiko v svrhu pobijanja draginje.

Za konzuma društva in poljedelske zadruge veljajo sledeči pogoji: predložitev pravil, potrdilo sodišča, kjer je zadruga registrirana in izjava, da sta upravni in nadzorstveni odbor potrdila postopanje in da sta v slučaju dovolitve posojila kolektivno jamstvo za povračilo posojila v določenem roku kakor tudi, da podpisata predsednik in podpredsednik upravnega in nadzorstvenega sveta obveznico, v kateri se prepriša ministrstvu za socialno politiko kontrola nad zadruzo. Istotako bi spadalo pod kontrolo ministrstva za socialno politiko vse tozadevno delovanje samoupravnih teles, ki morajo za doseg posojila v smislu specialnega zakona o zadolževanju samoupravnih teles predložiti vse potrebne odločbe in dovoljenja. V pastvih kraji bi ministrstvo samo določilo kraje, kjer naj se ustanove prodajalnice za najnujnejše predmete.

Vsaka prodajalnica mora točno voditi knjige o izdajanju hrane, katero morajo kontrolirati policijska oblastva, ki objednemo razglašujejo dneve, ob katerih se izdaja hrana. Količina hrane, ki se bo oddajala, se bo ravnala po številu oseb v družini.

Politične vesti.

Naše prijateljstvo z Italijo.

Dne 18. avgusta je bil god italijanske kraljice Jelene. Vršile so se zlasti po Juljski krajini velike priprave, da se ta dan slovesno proslavi. Toda 16. avgusta so razglasili fašisti, da ne jamčijo za red in mir, če bi se slavnost vršila. Iz zstrahu pred njimi je proslava res klavirno izpadla.

Vzrok tega nastopa fašistov proti proslavi godu italijanske kraljice zmore tičati v tem, da je ona Slovanka, in da se je ob priliki poseta italijanske dvojice v Juljski Krajini razgovarjala z našim narodom v njegovem materinskem jeziku, in da je bila za tolmača svojemu soprogu — kralju. S tem se je fašistom tako zamerila, da ne puste praznovati njenega godu. — V lepi državi se nahajajo naši »odrešeni« bratje iz Juljske Krajine!!

Častno. Šaričeva je bila pač nekoliko premalada, uničena duševno kot telesno ga. Šaričeva se je pač bala izgledati starejša, kot je v resnici. Njeno ulogo je enkrat prevzela ga. Marija Vera, ko je gostovala v Ljubljani. Dvostrana rutinirana umetnica je pač samo osebi razumljivo, igrala svojo ulogo naravnost sijajno. Kot se čuje, je ta izborna umetnica za letošnjo sezono angažirana na našem odru, kar je z največjim zadovoljenjem pozdraviti. Mariji Veri se približuje najbolj ga. Šaričeva, ki bode z neumornimi študijami in trudom postala njena sovrstnica. Izborjen v vlogi »barona Burleighskega« je bil gospod Kralj o katerem spregovorimo še pozneje. Železnik »Mortimer« v svoji mladeniški navdušenosti je bil nedosegljiv. On je eden redkih, ki svojo vlogo vedno obvlada. Mogoče pa, da mu ravno to nekoliko škodi, ker govori čisto prehitro, kar je v kl. dramah, kjer mora biti vsaka beseda jasno izgovorjena, prav povdarj, neprimerno.

Poleg omenjenih klasičnih del, je dosegla tudi Vildgansova moderna drama »Ljubezen« velik uspeh. Igralci so se resno potrudili in res krasno igrali Glavno ulogo »Ane« je igrala g. Šest-Wintrova. Igrala je iskreno, fino, izrazujoč vso nežnost ženske duše. Ga. Šest-Wintrova je ravno v ulogah, izrazujočih ljubezen, čutečo dušo najboljša. Že njena govorica jo dela prikupno. Edini, ki ni v tej igri, svojemu resomeju odgovarjajo je igral g. Rogoz. Bil ni slab ali s tem, kar je podal v ostalih

Kadar dovoli ministrstvo posamezni prodajalnici kredit, se mora natančno določiti predmete, ki se imajo nabaviti.

Ker večina spekulativnih gromadi in skriva življenjske potrebščine po svojih skladiščih, da more v ugodnem trenutku tem huje odirati prebivalstvo, določa pravilnik v svrhu odnemoči, da morajo vsi trgovci prijaviti do 10. v mesecu svoje zaloge državnim policijskim oblastvom ali, kjer teh ne bi bilo, občinskim uradom. Prijave morajo obsegati vso njihovo zalogo življenjskih potrebščin, brez ozira na to, ali je že kaj odprodanega, ali pa če je še shranjeno kje drugje kakor v njegovem skladišču; glavno je, da more trgovec že disponirati z njo. Oblasti imajo pravico, vsak čas pregledati skladišča in poslovne prostore, da se more ugotoviti skrivanje in kopičenje zalog; če postoji sumnja takega ravnanja, pa more oblastvo pregledati tudi privatna stanovanja in prostore. V tem slučaju morata prisostvovati pregledu dva državljana.

Življenjske potrebščine se bodo oddajale proti gotovemu plačilu po lastni ceni. Ceno za vsak posamezni predmet določi ministrstvo za socialno politiko na podlagi vposlanega izkaza o kupni ceni, transportnih in režijskih stroških. Kupovati pa more vsakdo, ki je vpisan v občinskem izpisu, overovljenem po političnih oblastih. Izjemoma pa bodo dobivali oni, ki niso v stanu, zaslužiti zadosti za preživljanje, hrano po znižanih cenah. Ubogi pa bodo — toda samo po izrecnem odobrenju ministrstva za socialno skrbstvo — dobivali hrano brezplačno.

Vsako, ki se peča z prodajanjem življenjskih potrebščin, najsi bo grost, detaflist, kavarnar, restavratier etc. mora imeti cene označene na vidnem mestu. Od te določbe so izvzeti samo kmetovalci, toda samo, če se ne pečajo s preprodajo. Čisti dobiček ne sme nikdar presegati 25 odstotkov.

Na podlagi člena 5 zakona o pobijanju draginje se ustanovi »Fond za preživljanje ubogih«. V ta fond se stekajo vse kazni in ves izkupiček eventualno zaplenjenega blaga.

Vsi prestopki pravilnika se zasledujejo uradoma po obstoječih zakonih ter se smarajo za nujne.

Naloge tiska pri radikalih.

»Samouprava« zahteva, da se hitro uvede nov tiskovni zakon, ki bi čuval državljane pred banditskimi pisatelji. Ta zakon bi moral zavarovati lastnost, osebnost in ugled državljanov, rodbinsko čast in logiko ljudskega mišljenja. Nato njeno zahtevo izjava zagrebška »Slobodna Tribuna«, da je popolnoma pravilno, da se zaščiti poštenjake pred banditi.

Toda gotovo je tudi, da sedanji radikalni režim, čigar glavno glasilo je »Samouprava«, s svojimi aferami, nasilji, zlorabami itc. ni moralno kvalificiran, da dvigne roko zoper svobodo tiska. Radi tega, ker »Samouprava« in radikalnemu režimu ni do zaščite poštenih državljanov, ampak oni hočejo, da se zavarujejo sami sebe in onemogočijo vsako pisanje o njihovih poštenih in državotvornih činih!!

Ulogah se ne da primerjati. Tudi v ulogi »grofa Leicesterskega« v »Mariji Stuart« ni povsem odgovarjal. Bil je nekam mrtev, brezbarven, napram soigralcem indifrenten in je v tej ulogi marsikoga razočaral. Prvi je to ulogo igral g. Danilo, ki pa je, kljub temu, da mu je režija vzela ves čas in je bil osebo za igro bolj malo pripraviljen, igral boljše, naravnost, bolj z občutkom — z dušo.

Izvredno dober v ulogi »osivelega gospoda« je bil g. Železnik. Njegova maska je bila sijajna. Mikika, koja in govorica dovršena. Finna v ulogi »Madame Charlotte« je bila ga. Danilova. Tudi v tej drami je znal režiser gospod Šest vzbuditi zanimanje in veselje pri igralcih. Gospod Šest je v »Ljubezni« povsem odgovarjal. So nekatere uloge, katere igra izvrstno, n. pr. »Favna«. V glavnem pa je dober režiser, izredno marljiv in vreden, resen in vedno originalen. Njemu se ima slovenska drama zahvaliti, da je zadobila moderno lice, ter koraka v razvoju za odri velemerst. Omenil bi le eno, da vsega sam ne zmore, ne bilo pa bi nečastno za njega, če bi delo delil in prepustil nekoliko priznanja tudi drugim, ki hočejo pokazati kaj in koliko znajo in zmorejo.

Naj se da vsakemu možnost, da pokaže ves svoj talent, vso svojo ustvarjajočo silo. K režiji, naj se pristope včasih tudi ostali igralci, večje uloge naj se istočasno izroče dvema igralcema, ki bosta mogla na odprtem odru, v pošteno konkurenci pokazati svoje igralske zmožnosti.

Ing. arh. Kregar Rado: Slovenska drama v sezoni 1921/22.

(Nadaljevanje.)

Z ozirom na inscenacijo bi omenil tretje delo slovenskega pisatelja g. dr. Tavčarja »Otok in struga«. Inscenacija je bila sicer zelo originalna. Stilizirane scene v temnem okvirju pa ne odgovarjajo uprizaritvi tega dela. Veliko število, kratkih, hitro se menjajočih scen, vpliva na gledalca nemirno, človek občuti gotovo nervoznost, ki pa v delu samem absolutno ne leži in to zelo moti. Ta način inscenacije zahteva tudi povsem drugo delo, drugačen, stiliziran način igranja dramega. Bila je eksperiment, sicer originalen vendar ne na pravem mestu, ter nam je delo nekako odtujilo. Igralo se je razmeroma dobro ali do kake izvanredne kreacije se tu pač nihče ni povzpelo.

Veliko več ljubezni in pazljivosti od strani uprave, kot tudi igralcev so uživala dela svetovnih pisateljev v prvi vrsti klasične drame.

Prvo mesto v uprizaritvi klasičnih dram je zavzel Shakespeareov »Hamlet«. Bil je igralsko, režijsko, kakor tudi scenično najboljši podal, dovršen pač v vsakem ozirom. S to uprizaritvijo je slovensko dramsko gledališče dokazalo, da je zmožno podati najtežja klasična dela in to v oni dovršeni obliki, ki zadovolji tudi razvajenega gledalca, poznaveatelja tujih svetovnih odrov. Brezdvomno je bila to najboljša drama prošle režije. Glavno ulogo »Hamleta« je

igral g. Rogoz in to tako mojstrsko, da bi prenesel tudi strogo kritiko svetovnega gledališkega poznavalca. Pripoznati se mora, da je g. Rogoz brezdvomno najboljši igralec slovenske drame, ki reši skoro vsako ulogo prav sijajno. Spominjam tu na njegovo vlogo v »Golgoti«, »Borbi«, »Pohujanju«, »Lilioni« itd. Toda tudi on ni povsem univerzalen. Omenil bi njegovo ulogo »grofa Leicesterskega« v »Mariji Stuart« v kateri je popolnoma odpovedal. Bil je brezbarven, mrtev, — kratko bil je nedisponiran. Človek ni mogel razumeti, da je to gospod Rogoz — oni »veliki« Hamlet. Mogoče se mu je zdela ta uloga pod utisom »Hamleta« premalena podoba in jo je bagateliziral. Ali pravi igralec, tega ne sme storiti nikdar. Enkrat slabo igrana uloga, enkrat razočarano občinstvo in renome, ki si ga je že pridobil je pokvarjen lahko za vedno. Občinstvo zgubi v igralca zaupanje. Poleg »Hamleta« najboljši je bil »Polonij« (g. Ločnik). Žal, da ta igralec, velik talent, ne smatra svoj igralski poklic povsem resno, ter ga čisto zanemarija. Izborna v svojih ulogah sta bila oba grobarja (g. Daneš in g. Plut), vsak za se original. Manj zadovoljiv je bil »Klavdij, kralj danski« (g. Gabrček). Bil je kot kralj presurov, pregrob v govoru in trd v kretnjah, buren v hoji. Njegovemu glasu in temperamentu odgovarjajo uloge naturalističnih dram kot »požar strast«, »Borba« itd. V ženskih ulogah najboljša je bila g. Šaričeva kot »Ofelija«. Krasna

v svoji blaznosti je bila tako prepričevalna, tako dovršena, da je njena igra segla gledalcu globoko v srce. Izredno lepa in jasna, nekoliko deklaratorična izgovorjava g. Šaričeve, ter njen lepodoneč glas je prikladen v prvi vrsti za klasična dela, stilizirano podana. Ona zavzema med damskim osebjem brezdvomno prvo mesto. Ulogo »Getrude, kraljice danske« sta igrali ga. Borštnikova in ga. Danilova. Boljša je bila Danilova. Njena govorica je bila umerjenost, njene kretnje so izražale dostojanstvo kraljice, čeprav v divji strasti propadle. Ga. Borštnikova je igrala za to igro nekoliko prenatrastično.

Gotovo je, da gre v tem slučaju prva zasluga režiserju, ki je znal vzbuditi pri igralcih zanimanje in veselje do te drame v toliki meri, da se je vsakdo svoje uloge z navdušenjem lotil in tudi častno izvršil.

Ta drama je tvorila prvi poskus združiti igro igralca, ter scenerijo v enotno zaokroženo umetniško delo, izrazujoč in povdarjajoč v prvi vrsti duševne občutke, dobo in kraj pa le v toliko, kot je neobhodno potrebno. Druga klasična drama, ki je vzbudila pri občinstvu enako zanimanje, je bila Schillerjeva »Marija Stuart«. Tudi ta je bila podana bolj stilizirano, vendar ne tako strogo kot Hamlet. Sicer je bilo v njej nekoliko več naturalizma, ali brez onih naturalističnih izbruhov strasti, žalosti in veselja. Glavni ulogi te drame sta bili zasedeni po ge. Danilovi in ge. Šaričevi. Obe sta rešili svojo nalogo

Divjaško postopanje detektiv z jugoslovanskim novinarjem.

Publicist g. Miho Mirković, bivši urednik zagrebaških »Novosti«, sedanjí berlinski dopisnik »Riječi« in praških listov, je odstopal po vsesokolskem zletu v Zagreb, kjer ga je nekvalificirano napadel v policijskem uradu detektiv z revolverjem ter ga sunil s petstjo v prsa. Nato ga je vlekli v sosednjo sobo, kjer ga je oklofotal. Navzoči češki Sokoli, ki so se nahajali v družbi g. Mirkovića, so se zgrajali nad to neverjetno podivjanostjo policijskega organa. Policijsko ravnanje je uvelo najstrožje preiskavo. Zagrebško časopisje zahteva eksemplaricno kazni — za to divjaško postopanje z jugoslovanskim novinarjem.

Oporoka kralja Petra.

Kakor poročajo inozemski listi, zahteva kraljevič Gjorgje upogled v oporo kralja Petra, katere je baje izgnala. Trdi, da ne zahteva zase jugoslovanskega prestola, ampak da hoče samo preprečiti, da bi zasedel prestol princ Pavle, če bi ostal kralj Aleksander brez direktnih potomcev.

Pašičeva vlada bi pač za državo bolje storila, da bi skušala to afero, o kateri z veseljem pišejo razne obširne komentarje inozemski listi in ki jo je sama zakrivila, kolikor mogoče hitro in pravilno rešiti, kakor pa da se vozi in potuje po vseh straneh sveta. Take inozemske senzacije nam gotovo mnogo »koristio« v svetu!

Dnevne vesti.

— **Stavkajoče rudarje.** Za časa stavke rudarjev bo uprava našega lista sprejemala darove za stavkajoče. Pozivamo vse socialno čuteče občinstvo, da nam pošilja darove za bedne stavkajoče rudarje.

— **Kmetovalcem, obrtnikom in podjetnikom,** ki potrebujejo kake delavce, priporočamo, naj vzamejo v delo stavkajoče trboveljske rudarje. Obrnite se na Narodno-socialno Zvezo, Ljubljana, Narodni dom ali na Zvezo rudarskih delavcev, gostilna Pravič, Trbovlje. Celokupno delavstvo nam prosimo, naj ne sprejme najmanjšega dela za časa stavke pri trboveljski družbi.

— **Nadželstvo Narodno-socialistične stranke** je razposlalo na vse krajevne organizacije poziv, naj se povsod uvedejo strokovni prispevki za stavkajoče trboveljske rudarje. Tudi tem potom prostimo vse naše člane in somišljenike, naj vsak po svoji moči pomaga bednim stavkajočim tovarišem. Prispevki naj se dopolnijo na tajništvo NSS, Ljubljana, Narodni dom.

— **Osnednje vodstvo Narodno-socialne zveze** je razposlalo na vse svoje podružnice okoliščino s pozivom, naj se povsod uvedejo zbirke za prostovoljne prispevke v prim bednim tovarišem trboveljskih rudarjev. Zveza poziva tudi tem potom vse člane in prijatelje zveze, naj prisločijo na pomoč in naj izdatno pomagajo bednim rudarjem in njihovim družinam. Tovariši! Pomagajte vsi, da oblažimo bedo naših tovarišev-rudarjev kolikor le mogoče. Prispevke pošiljate na strokovno tajništvo NSZ, Narodni dom, Ljubljana.

— **Visek nesramnosti Trboveljske družbe.** Trboveljska družba se pač ne zaveda, kaj je napravila s tem, da je poglala v stavko 12.000 ljudi. Če se družba zaveda, potem moramo pač reči, da se z bednimi trpinji se prav nesramno norčuje, ker je izdala na delavstvo razglas, ki je že več kot tisoč nesramnosti. Po stavki, ki je nastala le po krivdi debelih nenastitnih judovskih parasitov okoli trboveljske družbe, ki niso hoteli zadovoljiti delavstva v svojih že itak skromnih zahtevah, je šla družba tako daleč, da je izdala na delavstvo sledeči razglas: »Z ozirom na to, da je stopilo delavstvo v stavko, je smatrati glasom službenega reda delavce, ki niso prišli na delo za odpustene. Ljubljana, 21. 8. 1922. Za T. P. D. Inž. Klinar in Skubec.« Prepuščamo, naj naša javnost sama sodi o družbi, ki se iz bednih trpinov, katere je poglala v stavko, direktno norčuje na tako nesramen način. Gospoda Inž. Klinar in Skubec, ali res nimate čuta sramu in srca? Sta se ali res popolnoma prodala judovskim kapitalistom. Slovenski rudar vaju upravičeno proklinja. Težak bo obračun z judovsko trboveljsko družbo.

— **Sarajevski komak** preuredi vlada v vladni kraljev dvorec, kjer bo stanoval kralj, kadar pride v Sarajevo.

— **Ureditev učiteljskih penzij.** Te dni odstopile v Zagreb, Ljubljano, Split in Sarajevo referent prosvetnega ministrstva, da zbere v zmislu odredbe ministra za prosveto podatke o stanju učiteljskih pokojninskih fondov ter stavi pred primerne predloge za rešitev vprašanja enakomerne vreditve penzij vdov in sirot po učiteljih.

— **O uradniški pragmatiki** bo razpravljala Zakonodajni odbor v svoji seji dne 1. septembra.

— **Novi vagoni iz Nemčije.** Ministrstvo zaobarača je prejele iz Nemčije na račun reparacij 20 vagonov za prevoz ranjencev, a naročenih je še 480 takih vagonov. Obenem je dobilo isto ministrstvo iz Pariza obvestilo, da je naši državi na račun reparacij iz Nemčije odobrenih 500 zaprtih vagonov za letošnje izvozno sezono. Največ vagonov se bo porabljalo za izvoz alij.

— **Kongres lige cerkva** v Kopenhagun je končan. Jugoslovanski delegat g. Dr. Janić je izvoljen v odbor trojice, ki odstopile v Ženevo, da izroči resolucije kongresu državnih narodov.

— **Na drž. realni gimnaziji v Novem mestu** se prične šolsko leto 1922/23 dne 14. sept. t. l. ob 8. uri z mašo. Učenci, ki žele vstopiti v I. razred, naj se zgledajo dne 12. sept. 1922 od 10. do 12. ure ali 13. sept. od 8. do 9. ure ter naj prinese s seboj običajnovalno sročevalo in krstni list. Vpis se lahko izvrši tudi pismeno. Sprejemni izpiti se vrše 13. sept. od 9. uri zjutraj. Repetenti v I. razr. ter učenci in učenke v ostale razrede se vpisujejo 12. sept. od 8. do 10. ure dne 13. sept. od 9. do 12. ure. Ponavljajni,

naknadni, sprejemni in izredni izpiti se vrše v dobi od 9. do 13. septembra.

— **Narodnostno razmerje v Čehoslovaki.** Po zadnjem ljudskem štetju živi v čehoslovakijski republiki 8.759.186 Čehoslovakov, 3.122.390 Nemcev, 745.933 Madžarov, 459.346 Rusov, 180.332 Židov, 75.655 Poljakov in 23.235 pripadnikov drugih narodnosti.

— **Ali Kočevsko ni v Sloveniji?** Tozadevno včerajšnje notico je popraviti v toliko, da samonemški napis ni na Soli v Spod. Logu, temveč v Nemški Loki.

— **Umrla je v Vodcah pri Ljubljani** ga. Katarina Zihorl roj. Pak, soproga ugodnega rodoljuba in staroste Sokola. Pokojnica je bila mavišna in delavna koroška Slovenka, ki je tudi dopisovala v slovenske liste. Blag ji spomin!

— **Bivši knez Hugon Windischgratz** — tihotapec. Carinarnica na Rakeku je ponovno kaznovala bivšega kneza H. Windischgratza zaradi tihotapstva. Sedaj je tudi ministrstvo vse obsodbe v polni meri potrdilo.

— **Umrl je v Gradcu** bivši najemnik Perlesove restavracije g. Franjo Krvarič, sedaj restavratore na južnem kolodvoru v Zagrebu. Blag mu spomin!

— **Smrtina kosa.** V Mokronogu je umrla soproga okrajnega višjega živnozdravnika, gospa Ana Demšar, roj. Pleskovič. — V Mariboru je umrl računski uradnik finančnega ravnanstva g. Fr. Mlakar. — V Ljubljani je umrla včeraj gospa Lina Verbičeva, soproga profesorja F. Verbiča. — N. p. v m.!

— **Vlom in tatvina.** Neznani tatovi so vlomili v hišo posestnika Ivana Ravnikarja na Dobravi. Pokradli so obleke, živili in sploh, kar se je vzeti dalo, v vrednosti 17.000 kron.

— **Cerkveni prti so ji bili vseč...** V mariborski župni cerkvi je Marija Husak pokradla vse altarne prte. K sreči je tatovo pravočasno opazil cerkvenik in jo izročil policiji. Ugotovilo se je, da je Marija Husak zelo nevarna tatica, ki ima še mnogo tatvin na vesti.

— **Jugoslovenska in češka valuta.** Dr. Rašin, ki bo baje postal čehoslovakijski finančni minister, je izjavil, da bo skušal doseči za češko krono skupno pot z jugoslovansko valuto, ker je mnenja, da je jugoslovanski dinar več vreden, kakor notra na borzi.

— **Ob mažarski meji** se zopet zbirajo tolpe, ki se hočejo polastiti 28 krajev, ki baje pripadajo njim. Priporočamo našim oblastem, da te tolpe dostojno sprejmejo, ako bi udrele na naše ozemlje.

— **Nezaposleni delavci** na Dunaju so uprizorili v ponedeljek dopoldne demonstracijo. Nato so predali vladi resolucijo, v kateri zahtevajo, da vlada zagotovi vsem nezaposlenim neke dnevnice. Uboga Avstrija, zopet bo treba tiskati denar!

— **Cenzura za pošiljke iz Ruske in za Rusko.** Vse poštnice pošiljke, ki jih odpravljajo naše pošte na Rusko, morajo biti cenzurirane, preden se odpravijo v inozemstvo oziroma preden se izroče naslovnikom. Zato je odredilo pošto in brzojavno ministrstvo, da se vse poštnice pošiljke, ki so naslovljene na Rusko in katere pridejo iz Ruske, odpravljajo v posebnem svežnju na glavno beogradsko pošto. Tu bo vsaka pošiljka pregledana in poslana, kamor je naslovljena.

Ljubljana.

— **Preddela za ustanovitev borze** v Ljubljani. V ponedeljek, dne 21. t. m. se je zbrala v prostorih »Slovenske banke« v Ljubljani druga važna skupina trgovskih krogov t. j. zastopniki lesne trgovine in industrije k sebi na kateri je predsednik pripravljalnega odbora za ustanovitev borze g. Legvart kratko poročal o dosedaj dovršenih preddelih, očrtal pomen in potrebo skorajšnje otvoritve borze, katere je za naše narodno gospodarstvo sploh eminentnega pomena. Navzoči so bili številni zastopniki te panoge, ki so prihiti iz cele Slovenije. Razvila se je živahna debata v katero so zlasti posegali gg. Legvart, Drag. Hribar, inž. Lenarčič, Heinrichar, Hing, dr. Šimokar, Calceari i. dr. Vsi so se izjavili za čimprejšnjo otvoritev borze. Izmed sebe so izvolili šestoročlanski odbor, obstoječ iz gg.: Heinricharja, Hinga, Rajha, Šuteja, Lahovnika in Premrova. Ta odbor bo prethodno zlasti usance, ki jih potem predloži plenumu, da jih ta uveljavi na borzi, s čemer bi se tudi naša produkcija mogla za svetovni trg primerneje vrediti, kajti dose-

denja se ravna le zelo malo in poredkoma na standardne tipe, povečini je le poplooma divja.

— **Družabni in zabavni večer** priredi v nedeljo 21. t. m. podružnica »Saveza grad. rad. Jugosl.« v Ljubljani v hotelu Tivoli s sodelovanjem godbe dravske divizije in pevskega društva »Sloga« iz Zagreba. — Ples in druga razvedrila. — Gostje dobrodošli! — Vstop prost.

— **Strokovno podporno društvo trgovskih in podjetniških uslužbencev in delavcev v Ljubljani** vabi na ustanovno zborovanje, katerega priredi v nedeljo, dne 27. avgusta 1922 ob 10. uri dopoldne v dvorani »Mestnega doma«. Dnevni red: 1. Vpisovanje članov. 2. Volitev odbora. 3. Raznosterost. — Društvo ima namen preskrbovati brezposelnim začasnega stanovanja, podpirati člane v boleznih in v slučaju onemoglosti. Vsi zavedni uslužbenci in delavci, udeležite se zborovanja!

— **Dobra postrežba.** Včeraj se je zgledal v našem uredništvu član muzike dravske divizije, katere oddelek je sviral v nedeljo v nekem tuk. hotelu, ter nam povedal, da je naročil eno porčijo gnjati, oz. svinljine. Serviralo se mu je svinjino s črvi. Ni nam znano, ali se prodaja to kot špecijaliteta ali pa se misli, da je za godbenike vse to dobro kar ni za druge.

— **Policijske vesti.** Tesarskemu vajencu Francu Stoparju je bila ukradena denarnica, v kateri je bilo 41 kron. — Delavcu Jerneju Benčini v Tesarski ulici št. 3. je bilo ukradeno 1390 kron. — Francu Zgoncu, peksarskemu mojstru na Rinski cesti, je bila ukradena 700 kron vredna lestev. — Delavcu Jožetu Kopaču je neki uzmovič ukradel 600 kron. Kovaškemu vajencu Andreju Radanoviču z Glinice je bilo ukradeno razne obleke v vrednosti 4400 kron. — Mariji Kramer sta bili ukradeni dve platneni strehi.

— **Tatvine zlatnine in briljantov.** Gospoj Adeli dr. Dečkovi iz Celja je bilo iz sobe hotela »Sloga« v Ljubljani pokradeno sledeče: 1 par zlatih briljantnih uhanov s smaragd, zlata zapetnica z 1 biserom in vdelanimi briljanti, operno kukalo in angleški ključ. Skupna vrednost ukradenih reči znaša 200.000 K.

Maribor.

Pri mariborski podružnici Narodne banke se uvede oddelek za devizni promet.

— **Predavanje prof. Bostumica.** Danes zv. ob 8. uri predava v Narodnem domu ruski profesor Bostumic o duhovni kulturi kot praktičnem okultizmu.

— **Smrtina nesreča.** 27-letni uradnik finančne delegacije Fr. Mlakar se je zadnjo nedeljo vračal z vlakom z nekega izleta. Med Slov. Bistrico in Pragerskem je hotel iti v sosednji voz k tovarišem, pri tem je padel pod vlak, da so mu kolesa odtrgala obe nogi. V par minutah je izdihnil.

— **Nepošastna poštna uradnica.** Aretirali so neko poštno uradnico, ki je osumljena, da je kradla denar iz pisem. Zalotili so jo, ko je odprla rekomandirano pismo, v katerem je bil denar.

Celje.

Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju ima svoj redni občni zbor v petek dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Po občnem zboru bo predavanje gđ. Alojzije Štebič, voditeljice, odseka za zaščito dece in mladine v Ljubljani. O bistvu dela za zaščito dece in mladine.

— **Obrtno razstavo** v Celju je v ponedeljek dopoldne posetili pokrajinski namestnik gospod Ivan Hribar. Šel je od objekta do objekta ter se zelo pohvalno izrazil o razstavljenih predmetih in o razstavi sploh.

— **Nogometna tekma,** ki se je vršila v nedeljo popoldne na Glacii med »SK Celje« in »SK Maribor« je končala z rezultatom 4:2 v korist Maribora. Igralo se je na obeh straneh nepremišljeno in brezsmotno in tekma ni nudila tega užitka, kakor se ga je prvotno pričakovalo.

— **Vročina** je pri nas po zadnjem deževju precej pojenjala. Noči in jutra so hladna. Dnevni so sicer še precej topli, vendar pa se že čuti, da se nam približuje jesen.

— **Sadja** je na celjskem trgu raznih vrst obilo na razpolago. Cene pa se ne znižajo istemu in so v razmerju z množino prevlake.

— **Obrtniške** je imelo v nedeljo dopoldne v celjskem Narodnem domu v veliki dvorani svoje zborovanje. Zbralo se je precejšnje število obrtnikov iz raznih krajev Slovenije. Najprvo je bilo ustanovno zborovanje »Zveze obrtnih društev za Slovenijo«. Predsednikom zveze je bil izvoljen g. Ivan Bizjak, krojaški mojster iz Celja. Razpravljalo se je dalje o delovanju nove Zveze in o njenih nalogah za procvit in dobrobit obrtništva. Po tem ustanovnem zboru pa je bil splošen obrtniški shod, na katerem so govorili razni voditelji našega obrtništva o različnih zadevah tičečih se obrtniškega stanu. — V mali dvorani je istočasno zborovalo »šumarsko združenje«, ki je razpravljalo o zadevah tičečih se svoje stroke in svojih interesov.

— **Cena masti** je v Celju že 152 K za kilogram. Vsak dan je opaziti, da naraščajo cene špecifičnemu blagu v neznozne višine.

Ptuj.

Mestna občina je odprla lastno mesnico in prodaja meso po K 40 za kg. Čim so opazili mesarji, da jim je začela občina močno konkurirati, so tudi oni vsi znižali ceno od 60 na 44 kron. — Če bi občina ne začela s

tem podjetjem, bi morali Ptujčani plačevati še naprej meso po 60 kron in na ta način polniti žep mesarjem. Zadebi bi treba enako akcijo pri kruhu, čeravno je pek — župan.

Primorje.

— **Za gospodarsko obnovitev Trsta** aboruje te dni v Trstu takozvana prometna komisija pod predsedstvom senatorja Salate, ki je načelnik osrednjega urada za nove pokrajine.

— **Fašistovska nasilja.** V Ravnah pri Bači je slovenska mladina priredila ples, na katerega je prišlo 10 fašistov, ki so zahtevali, da se mora izobestiti italijanska zastava in da mora igrati godba fašistovsko himno. Nato so celo uro psovali in napadali naše mirne ljudi, a prisotni orožniki se niso zgahnili. — V Linder (Istra) je tudi prišlo kakih 10 fašistov iz Pazina. Oboroženi so vdrli v solo, pretepli ženo in dva snova učitelja Stihoviča ter mučili vse pohištvo. Tudi upokojenemu župniku Filipiču so razbili vse pohištvo. Oblast ve za vse to kakor tudi za imena fašistov, vendar dosedaj še ni ničesar ukenila.

Pokrajina.

— **Zagorje ob Savi.** Občinskih volitev, ki so se vršile v nedeljo dne 20. t. m. v Zagorju, se je udeležilo ca 45 % volilcev. Bivši komunisti so se absentirali, samo en del ca 50 volilcev komunistov je oddalo glasove SLS, ki je po nazorih »Leninoviha« pristavaš komunistični ideji najbližja. Tudi JSDS je dobila nekaj bivših komunistov steklarjev, ker je zbog nemše »Internationale« nekaterim pri srcu. Obrtniška organizacija v zvezi z bivšo JDS stranko je dobila samo 20 glasov več kot pri zadnjih volitvah. NSS, od vseh obsodržanih in zaničevanih, so obdržali vkljub hudi borbi z 30 in več letnimi starimi strankami svojo pozicijo popolnoma in pridobili dva občinska odbornika. Rezultat je sledeči: NSS 118 glasov, 7 odbornikov; SLS 130 glasov, 8 odbornikov; JSDS 112 glasov, 6 odbornikov; Obrtna gospodarska 75 glasov, 4 odborniki; JDS ni predložila liste. Od NSS so izvoljeni sledeči odborniki: 1. Zabajnik Jakob, 2. Juh Leopold, 3. Droic Matija; 4. Močvar Ivan, 5. Malovrh Franc, 6. Križnik Luka, 7. Drnovšek Anton.

Skraina beda med orožništvom.

Pred kratkim se je razglasilo, da je za orožništvo mlistrski svet dovolil kredit 40 milijonov Din in sicer 32 milijonov za izboljšanje plač in 8 milijonov za druge različne potrebščine. Od tega pa še do danes nismo dobili ničesar. Ni se čuditi, da vsakdo, ki obični današnjo draginjo in je za svojo narporno in odgovorno službo tako slabo plačan, da ima komaj za tobak in mažo za čevlje, za življenske potrebščine pa mu že skoraj nič ne ostane, obrača orožništvu hrbet in kakor hitro dosluži predpisana tri leta, z vsa močjo beži v privatno službo, kjer se mu bo gotovo bolje godilo, kot se mu je pri orožništvu. Kakor je razvidno iz sedanjih razmer ne namerava vlada pobigrati se za izboljšanje sedanjih razmer orožništva. Gospe prosimo, naj nam blagovolijo raztolmačiti, v katero kategorijo je orožništvo dodeljeno, ker dosedaj smo še povsod propadli in ostali na cedilu.

Gmote razmere orožništva v Sloveniji so gospodu zastopniku komandanta žandarmerije, ki je bil svoj čas v Ljubljani kot komandant, dobro znane. Prosimo ga, naj nam kakor hitro mogoče pomaga, da se odobrine kredit takoj izplača, ker smo sicer primorani, si poiskati poleg orožniške službe še privatno službo, da se bo toliko zaslužilo, kolikor je potrebno za preživljanje družine. Da bo vsled tega služba trpela, se samoočebni razume.

Sokolstvo.

Sokolsko društvo Ljubljana II, vabi svoje člane in članice na prijateljski sestanek, ki se vrši v četrtek, dne 24. avgusta ob 20. uri v salonu pri Mraku na Rinski cesti. Pridite polnoštevilno! — Odbor.

Sokol Vače pri Litli vabi na svojo javno telovadbo z združenjo veliko vrtno veselico dne 3. septembra. Za zabavo, jedila in pijačo je bogato preskrbljeno. Veselica se vrši v vsakem vremenu.

Sport in turistika.

Meeting za prvenstvo Jugoslavije.

Dne 9. in 10. septembra se vrši na Igrišču Concordije v Zagrebu meeting za atletsko prvenstvo Jugoslavije. Upamo, da bodo uspehi naših tekmovalcev prišli tudi tu do veljave, akoravno bo konkurenca zelo huda. Dosedaj je od slov. klubov prijavil edino S. K. Primorje svoj tekmovalni team sestoječ in Devetaka, Perparja, Valtrča in Špicerja.

Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani priredi v nedeljo dne 27. t. m. medklubsko kolesarsko dirko na progi Ljubljana - Vransko - Braslovce - Gomilsko - Šoštanj km 80. Štartajo 3 skupine in sicer senlorji ob 10.30, težka ob 10.55, lahka ob 11. uri pri km 1 na Dunajski cesti. Cilj v Šoštanju pri gostilni na Kalci — približno ob 13.30 uri. Za vsako skupino so razpisana po 3 castna darila. Prijavalno v znesku Din 2.— se sprejema v klubovi kavarni »Prešeren« do sobote 26. t. m. in do 22. ure ter na štartu proti dvakratni prijavini. V Šoštanju se vrše popoldne tek-

me na aparatih ter športno družabna zabava in se ob isti priliki zagovarjalec razdele darila. Dirka se vrši ob vsakem vremenu.

Gledališče in glasba.

— **Silajna akademija »Bratstva«.** Prijatelj mladinskega gibanja nam je poslal obširno poročilo o zadnji akademiji »Bratstva«, katero priobčujemo v celoti, da smo o tej akademiji že enkrat poročali. — V soboto 12. t. m. ob 8. uri zvečer je priredilo takajšnje Narodno-socialistično mladinsko društvo »Bratstvo« na čast češkemu sokolstvu v Narodnem domu slavnostno akademijo. Dvorana je bila že pol ure pred pričetkom do zadnjega kotička napolnjena naših severnih bratov, kakor tudi številnega odličnega ljubljanskega občinstva tako, da je bila premajhna in je moralo mnogo tujcev, oditi brez vstopnic. Slovesnost večera je otvoril tamburaški zbor s »Sokolsko ko-račnico«, ki je žela med občinstvom vzboren aplavz. Za tem je nagovoril brate Čebe predsednik »Bratstva« g. Kozinc, ki je v lepo vznesenih besedah orisal zmagovalno češko vojsko, omenil brata Pulpana prvoboritelja narodno delavske ideje in se spomnil češke slave iz Husovih časov. Govor je ponovil v češk. jeziku, kar je goste zelo razveselilo. Nastopil je pevski oktet iz Trbovelj, ki je zapel koroški: »Čej so tiste stazice« in »Dobar večer, luba dakle«. Pesni sta bili po vsem še precej dobro nastudirani. Sledila je igra: »Pred zarjo svobode«. Igra delo češkega pisatelja Nowyja je težka in globoko zamišljena; pa so še igralci v veliko zadovoljnost navzočih publike zelo lepo predstavljali. Posebno stam nam ugajala oba starca (starec s pipo in palico — naravnost izvrsten) in Vaglav. Zanj je bil premo izrazit, begunec izrazil občutkom, dekleta pa so bile pretihe, da jim je bilo komaj razumeti. Zopet je zavr. tamburaški zbor in (topot ouverturo iz opere »U pečin«. Tamburaški zbor je zelo dober, le dinamike mu manjka. Po končani točki je nastopil pevski oktet »Bratstva« iz Ljubljane pod vodstvom zborovodje g. Pfeiferja. Nastopil so s Skrupovno staročesko »By-vavil Čehove« katero so vsi navzoči gostje poslušali stoji in tako burno aplavdirali in klicali, da so jo morali po tretji točki ponoviti. Kot druga je sledila Satterjeva: »Pogled v nedolžno oko«, ki ni bila nič manj na višku kot prva. Tretja je bila: »Sto čutiš«. Ze dolgo nisem slišal teh pesmi tako izborno v dinamičnem kakor tudi v ritmičnem oziru predvajane. V oktetu se zastopani izborni glasovi in ga zamoren odkrito prištevati (izvzemši kvartetov) k najboljšim oktetom kar sem jih do danes slišal v Sloveniji. Mlademu društvu želimo obilo uspeha v nadaljnjem delovanju, gg. kapelniku Mikolici in zborovodji Pfeiferju pa priščne čestitke. — S. J.

— **Skladatelj Peter Jereb**, znan po par zborih, priobčenih v Novih Akordih ima v rokopisu 14 moških in mešanih zborov, pisanih priprosto, v narodnem tonu. Primeren so za pofeželske zbere. Skladatelju želimo, da čimprej najde založnika.

— **Emil Adamič:** 16 jugosl. narodnih pesmi za moški in mešani zbor L. del. Moški zbori Cena partituri 10 din. Pevec in pevski zbori Naročajte jih pri Zvezni knjigarni v Ljubljani.

Književnost in umetnost.

— **»Višnjeva repatica.«** Satiričen roman. Spisal Vladimir Levstik. Izdala in založila Zvezna tiskarna v Ljubljani, Marjini trg 8. Cena broš. zvezku 20 Din., vez. 25 Din.

— **Odobreni šolski knjiški.** Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za prosveto in ve-re, je odobrila novo izdajo dr. Jos. Pipenb-cherjeve knjige »Latinska vadnica za humanistične in realne gimnazije« (srednje stopnja, II. del) in dr. P. Kozinovo šolsko knjigo »Pevska šola za ljudske, meščanske, srednje in glasbene šole«. Cena prvi knjigi je 18, drugi pa 9 Din.

Društvene vesti.

— **»Prostovoljno gasilno društvo v St. Vidu nad Ljubljano«** vabi k vrtni veselici, katero priredi dne 3. septembra 1922 na senč-natem vrtnu pri »Fermadu« v St. Vidu z naslednjim sporedom: 1. Petje, 2. godba, 3. srečolov, 4. šaljiva pošta, 5. komični prizori ples itd. — Za okrepčilo je izvrstno preskrbljeno. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina za osebo 1 Dinar.

— **Osrednja zveza javnih nameščenecv in vpo-kolencev** ima nujno sejo širšega odbora v petek 25. t. m. ob 20. uri v sejni dvorani mestnega magistrata. Dnevni red: Odobritev zapisnika zadnje seje in poročilo predsedstva. Ukrepalo se bo o nadaljnjih korakih glede zboljšanja gnotnega položaja državnih nameščenecv, zato je polnoštevilna udeležba neobhodno potrebna. Predsedstvo.

Gospodinje,

ali zahtevate pri trgovcu kjer se strežete, testenine

„PEKATE?“ So najodličnejši in najboljši izdelek te vrste in zato zahtevajte jih povsod.

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

»Tak ženiš se? Prav zares me ostavljaš zato, ker se ženiš?«

Hektor ji je izvil desnico, da si jo položi na srce. »Prisežem ti na svojo čast in poštenje!«

»Potem ti moram verjeti.«

Jenny se je vrnila v sredo sobe. Stopila je pred zrcalo, nadela klobuk, graciozno zavezala trakove — vse to mirno, kakor da se ni nič zgodilo.

Ko je bila napravljena, je stopila iznova k Trémorelu.

»Poslednjikrat te vprašam, Hektor,« je dejala, izkušaje govoriti s trdnim glasom, čeprav so jo dušile solze, »povej mi, je li res vse končano?«

»Tvoja je.«

Fancy je odgovorila z gesto, ki je Hektor ni opazil, in njeno lice je dobilo zloben izraz; odprla je usta, kakor bi hotela reči nekaj strupenega, a v zadnjem trenutku se je premislila.

»Odhajam, Hektor,« je velela po kratkem molčanju. »Ako me ostavljaš res zato, da bi se oženil, ne boš slišal o meni nikoli ničesar več.«

»Nu, dete, vseeno upam, da ostanem prijatelj!«

»Prav, prav! Ako pa me zavržeš zato, ker imaš drugo ljubico — potem si zapomni, kar ti pravim: ti si mrtev, ona je izgubljena!«

S temi besedami je odprla vrata. Hektor jo je hotel prijeti za roko, toda pehnila ga je od sebe.

»Zbogom!«

Trémorel je skočil k oknu, da bi se prepričal, ali res odhaja. Da, vdala se je v usodo; hitrih korakov je stopala po cesti, ki drži na postajo.

»Nu,« je dejal, »ločitev je bila težka, a ne tako, kakor sem se bal. Pravzaprav je bila Jenny res dobro deklica.«

XVI.

Ko se je grof izgovarjal napram miss Fancy, da se misli ženiti, je legal le napol. Nekaj podobnega je bilo res na obzorju in če stvari še nis obile tako dozorele, kakor je trdil, so prva znamenja vendar obetala točen in srečen uspeh.

Misel je bila Sauvresyjeva, ki je ves koprnel, da bi dovršil svoje rešilno in obnovitveno delo.

Pred nekako mesecem dni je po večerji odvedel Trémorela v svoj kabinet.

»Žrtvuj mi,« je dejal, »četrt urice posluha, in kadar mi odgovoriš, ne bodi trmoglav; predlog, ki ga imam zate, je vreden najresnejšega premisleka.«

»Na dan ž njim! Resnoba mi ne dela težav, kadar je potrebna.«

»Začniva s tvojo likvidacijo. Dasi še ni zaključena, ti vendar že lahko prerokujem uspeh. Dokaj gotovo je, da ti ostane tri do štiristotisoč frankov.«

Hektor se niti v sanjah ni upal pričakovati tako srečnega izida.

»To se pravi, da bom bogat!« je vzkliknil veselo.

»Bogat ne, a tudi ne reven. Mimo tega pa imam zate sredstvo, da se povzpneš na nekdanjo višino.«

»Sredstvo? Za Bogal!«

Sauvresy je počakal z odgovorom, išoč prijateljevih oči, da bi dobro videl, kakšen bo učinek njegovega nasveta.

»Oženi se!« je dejal naposled.

Ta beseda je vidno iznenadila Trémorela, toda nič ni kazalo, da bi mu bila nevšečna.

»Oženim naj se!« je ponovil. »To je lažje reči nego storiti.«

»Oprosti! Lahko bi vedel, da ne govorim nikoli tja v en dan. Kaj porečeš o dekletu iz ugledne rodbine, bogatem, zalem, dobro vzgojenem, tako ljubeznivem, da razen Berte ne vem nobene, ki bi se mogla meriti z njo — s pripombo, da ima to dekle milijon frankov dote?«

»Kaj porečem, prijatelj? Da jo obožavam! In ti poznaš takšnega angela?«

»Poznam ga, kakor ti. Angel je namreč gospodična Laurence Courtoiseva.«

Pri tem imenu se je Hektorjev obraz zmračil. Brezupno je mahnil z roko.

»To ni mogoče,« je dejal, »to je izključeno! Gospod Courtois je bivši trgovec in človek preveč trezne pameti, da bi hotel omožiti svojo hčer z nepremišljenim človekom, ki je za pravil milijonsko imetje.«

Valieuillski graščak je skornignil z rameni.

»Zdi se, da imaš oči zato, da ne vidiš ničesar,« je odgovoril. »Gospod Courtois, ki se ti vidi tako trezne pameti, je najromantičnejša in najčastihlepnejša duša, kar jih premore svet. Omožiti svojo hčer z grofom Hektorjem Trémorelskim, sorodnikom raznih vojvod in markizov, bi bila v njegovih očeh sijajna špekulacija, pa magari, da ne premoreš niti bo liča. Vse, kar ima, bi dal za sladko srečo, da bi mogel govoriti: »Grof Trémorelski, moj zet!« pa »grofica, moja hči!«.

Ne glede na to, da si vse prej nego siromak, ker imaš ali boš vsaj imel dvajsetisoč frankov rente. To, s tvojimi plemiškimi naslovi vred, je pač vredno Laurencinega milijona.«

Hektor je molčal. Življenje se mu je zdelo malo prej že pri kraju, a zdaj se je odpirala pred njim tako svetla bodočnost!

Rešen bo žaliivega prijateljevega jerobstva! Svoboden bo in bogat; imel bo ženo, ki bo daleko prekašala Berto, in način življenja, ki si ga bo smel privoščiti, bo vse sijajnejši od Sauvresyjevega!

S posebno radostjo je pomislil na to, da uide Berti, ki je sicer lepa in štrastna ljubica, a hkrati tako nadležna, oblastna in ljubosumna, da mu postaja od dne do dne neznosnejša breme.

»Priznati moram,« je resno odgovoril prijatelju, »da sem imel gospoda Courtoisa vedno za izvrstnega človeka in največjega poštenjaka in da se mi vidi gospodična Laurence ena tistih dovršenih devotek, ki bi jih bil človek tudi brez dote vesel.«

(Dalje pr.)

MALI
OGLASI

PRODAJA:

NOVA KRUSNA PEC, meterska in železna štedilnik, dobroohranjen po primerni ceni. Dovč, pomožen kurjač juž. žel. Stožce 73, p. Jezica 326

GOSTILNA, trgovina, mostna tehnika, mesarija, hlevi za 60 glav živine, za trgovino živine, 10 oralov zemljišča, konj za dirko in voz, krasno meblirane 4 sohe, vse kakor je za 600.000 D. Posedstva od 9 oralov naprej, trgovske in stanovanjske hiše, vila po kupu prazna. — Zagorski, Maribor, Barvarska ul. 3. 310

KDOR POTREBUJE SENA na vagon, ne se javi na naslov Rudolf Korun, Srem. 332

BENCIN AGREGAT, popoln, dobro ohranjen, 4 HP, 85 Amp, za popoln kino. Vorführungsapparat, 17 klopi in 6 sedežev (Klappstühle) iz bukovca lesa, 2 električna ventilatorja, 2 elektr. peči, 500 m nikeln. žice in druge v kino spadajoče aparate. Pojasnila da le kino »Grika«, Dravograd. 318

KUPI:

ŽELEZNE CEVI, iščemo ručno za kupiti, premera 10—15 cm, v dolžini 60—80 cm. Ponudbe na upravo lista pod »Železne cevi«, 331

DRVA za kurjavo, kakor bukovce, jelkove, hrastove, jelšove, na vagon ali na m³ in če cena konvencija, vsaka množina. Ponudbe na Nova Nada, d. d. rudarsko podjetje v Globokem pri Brežicah. 329

JAMSKI LES, 10—25 cm debelosti in od 1,5 do 8 m dolžine. Nova Nada, d. d. rudarsko podjetje v Globokem pri Brežicah. 327

SLUŽBE:

UPRAVITELJ, poročen, se išče za malo posestvo v Sloveniji. Ponudbe na dr. Jacoba, Laško. 333

UČENKA za pekovo obrt sprejemem takoj pod ugodnimi pogoji. Val. Slak, Dol. Logatec 31. 330

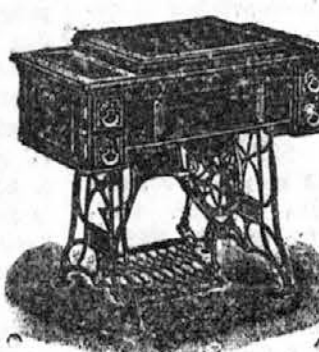
V SLUŽBO se sprejme neporočenega, zmogljivega v slovenskem in nemškem jeziku in vseh pisarniških delih kot računovodja pri Nova Nada, d. d. rudarsko podjetje v Globokem pri Brežicah. 328

TRGOVSKI VAJENEC z mesečno plačo, se sprejme v elektrotehnični trgovini v Celju. Ponudbe z navedbo dovršenih šol se pošljejo na: Poštni predal 3, Celje. 329

GOSPODIČNA išče mesta prodajalke. Nastop takoj. Naslov v upravi lista. 311

RAZNO:

NAJNOVEJŠI JOURNAL dnevne moči za jesen so došli. Kostume pašče po meri v najkrajšem času. S. Potočnik, specialna damška krojačnica. Selenb. gova ulica 6/L. 325

P. n. gospodinja, šivilje, krojače, čevljarje, in sedlarje opozarjamo, da se dobijo zopet najboljše šivalni stroji „Gritzner“ v vseh opremljenih materijal predvojni cene najnižje edino le pri Josip Petelincu Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 2. Pouk v vesenju brezplačen! Istotem igle, olja, vse nadomestne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles. — Potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce, sedlarje, toaletno modno blago, srajce, kravate, žetke, palice. Galanterija, gumbi, na veliko in malo! Najnižje cene! Točna postrežba!

Veletrgovina vina

sprejme takoj pod jabo ugodnimi pogoji

potnika.

Ozira se samo na prvovrstno moč, vpeljeno v tej stroki. Ponudbe na upravo lista pod »potnik«.

Dr. Iv. Pintar

špecialist za ženske bolezni in porodništvo

ordinira odslej redno od 10—11 ure dop. in od 2—4 ure popoldne.

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

L. Mikuš, Ljubljana

Mestni trg 15

izdelovatelj dežnikov

Na drobno! Na debelo! ZALOGA sprehajalnih palic. Popravila točno in solidno.

Najzanimivejše
ljublanskega velesejma bode brez dvoma
oddelek št. F 123—124

trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše, najlepše in najboljše, kar je svetovna tehnika v tej stroki

šivalnih strojev

dosedaj iznašla in preizkusila,

razstavi svetovna tvrdka

Singer-šivalni stroji

Bourne & Co.

v svojih paviljonih. Na ogled bo najmodernejša šivalna stroje

gonila električna sila

kar prihrani čas in denar.

To ni življensko vprašanje samo tvornic, marveč velja dandanes prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.

OBISK

teh paviljonov Vam bo donesel več koristi in zabave kot vse senzacionalne kino-predstave!

Razširjajte „JUGOSLAVIJO!“

LEGITIMACIJE za Graški velesejem 1922

od 25. avgusta do 3. septembra

se dobijo pri

Rr. dvorna špedicija „ORIENT“ d. d., podr. Ljubljana.

Telefon 463 Sodna ulica št. 3 Telefon 463

Ustanovljeno l. 1896. Ustanovljeno l. 1896.
Mednarodni transport Antonije Biancheri & Co.

POSTOJNA,

Centrala: Ponteba. Podružnice: Postojna (Poštni predal 17); Villach (Poštni predal 15). Agenture: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Odprema vsake vrste blaga. Specijalna odprema žil in zaklane živine v katerikoli kraj.

Svarilo.

Društvo krovskih mojstrov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani opozarja vse cenjene hišne posestnike, gospodarje, njih namestnike itd. da ne dajo pokrivati in popravljati svojih streh na poslopih raznim elementom in krpučarjem, kakor se je to v večji meri dogajalo dosedaj.

Taki ljudje strehe tako pokvarijo, da jih še strokovnjaki za njimi popraviti ne morejo. Tudi bode odslej dalo društvo take nekoncesionirane kvaritelje streh za vsak slučaj policijsko zasledovati ter jim takoj na mestu ustaviti delo.

V Ljubljani, dne 25. 7. 1922.
J. Kržnar, Grč, predsednik, tajnik.

Ovratnike, zapestnice sijajce, batist-bluze, kakor druge pralne obleke, pere in svetilolika tovarna

J. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče: Šteburgova ul. 5.

Podružnice: Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

MODELE ČEVLJEV v celih serijah iz lepene, po modernih kopitnih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavljiva za tvornice obuvanja in čevljarjev. Apartne elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezono.

ZGORNJE DELE izdelujem iz od naročnika mi doposlanskega materiala prvovrstno, hitro in poceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za TOVARNE OBUVALA, nakup, reparatura in prodaja ČEV-LJARSKIH STROJEV.

Zahtevajte proekte od RALPH F. RICH-TER, Subotica VI.

POUČEVANJE v vseh strokah moderne, mehanike izdelave obuvanja.

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

Cunard Line
Glavno zastopstvo v Jugoslaviji

Jugoslavenska banka d. d.

Odprema potnikov iz Cherburge ali Hamburga z najhitrejšo ladjo na svetu v 5 1/2 dneh. Za vsa tozaderna pojava se izvolite obrniti na našo poslovalnico:

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Ljubljana, Kolodvorska ul. 26

Naslov za brzojave: CUNARD, LJUBLJANA.

Mednarodni vzorčni velesejem v Pragi

od 3. do 10. septembra 1922.

Raznovrstni izdelki v 17 skupinah. Centralno tržišče Srednje Evrope. Trgovski oddelek velesejmskega urada posreduje brezplačno med češkoslovaškimi in tujnimi tvrdkami. Najboljša prilika za nabavo prvovrstnih izdelkov češkoslovaške industrije. Znižanje vožnje za 35% pri vseh osebnih in brzojavah ČS. železnice in 75% znižanje pri vidranju potnih listov. Natančnejša pojasnila, kakor tudi velesejmski znak z izkaznico za 25 dinarjev pri konzulatu ČSR. v Ljubljani, Breg št. 8.

Emil
Adamič: 16 jugoslovanskih
narodnih pesmi

1. del (moški zbori) je ravnokar izšlo. Cena partituri 10 Din.

Naroča se pri

ZVEZNI KNJIGARNI, Ljubljana, Marijin trg 8.

Pevska društva segajte pridno po njih!

Oglašujte za II. Ljubljanski Velesejem v „Jugoslaviji“.